

מאירה אונא

מ ה ב ר א ש ל י

כפר
Kahana

בית אהרון כהנא

רח' רוקח 147, רמת-גן טל: 03-7523348

ינואר - פברואר 1996

יוזמה

הרשות לתרבות ואמנות עיריית רמת-גן

מנהלה

אלי לביא

אוצרת

אינה ארואטי

מאמר

ד"ר מיכאל סגן-כהן

עיצוב קטלוג

אינה ארואטי

צילום

אברהם חי, שטולמן קסל

תרגום

שרה קיטאי

הפקה

פוקוס-מח' הפקה

מאירה אונא, אמנית האוצרת בעבודתה מטען ריגשי ההופך לחוויה אמנותית דינמית.

ביצירותיה מתנהל רב-שיח בין נושאי יצירתה בתוך מרחב שבתוכו משלבת אמנות הפיסול בקרמיקה עם טכניקה שמאפיינת אמנות דו-ממדית - הציור. בהקשר לכך, מציגה האמנית במסגרת התערוכה סדרות של עבודות מהשנתיים שלוש האחרונות המתמקדות בהליך שעיקרו הגדלתו ופרישתו של הנושא על מצע קרמיקה בהדגשת יסוד ההשטחה המחריף את אוירת הציור ומדגיש את עוצמתו האקספרסיבית. ומתקבל כגישה "אנטי-מיבנית" של כלי הקיבול, אך בניגוד לכך מתממש הדימוי התלת-מימדי - **הכד**.

מאירה התחנכה על ברכי היהדות המסורתית, אצרה דימויים של המקרא תרגמה מקריאה בכתובים לתחום האזור הרעיוני הכולל סצינות כשמאחוריהן מסתתרת מציאות מורכבת יותר. הופעת סמלים יהודיים על-ידי רמזים המשולבים בשפה חזותית, הרציני והמשעשע - שילוב של מסורת וחולין בתבנית החנוכיה. היום עושה מאירה אונא הפשטת יתר ומטמיעה פרטים ומבטאת ביתר הדגשה הצורה, החומר וצבעוניות הנותנת ביטוי לחנוכיה כאובייקט המקיים טמיעה בין התרבות היהודית למושג העכשווי בעל נופים רוחניים המתגשמים בחזות החנוכיה.

מאירה בוחרת בדמויות אקראיות ככלי קיבול שהאלמנט הצורני הפך לעיקרי והשימוש בכלי הפך להיות מישני, דמויות מוגזמות בפרופורציות בעלות אנרגיה גרפית עצומה, ציורים תלת-ממדיים מזמינים לקריאת תנועה שובבית. במקביל לכך ומעבר לכך, יש לציור כלי הקיבול סדרת דיוקנים "עזי מבע" בעלי קווי מיתאר גסים, תווי ההיכר ומימד העומק נעלמים. הדמות הופכת לקריקטורה ומפיסול למדיום דו-מימדי. העבודות מקרינות תחושת חומריות הנובעת מדרך עיבוד גס על-ידי קו וחרטה במשטח. המתח בין יסוד השואף לבטא מטען ריגשי אינדיבידואלי לבין משיכה לציור על פני השטח מציג דמויות גרוטסקיות בעלות אפיון קריקטורי אישי בקו ספונטני משוחרר.

בניגוד, מאירה באה בהצהרה אישית נוספת עם חזות חדשה המדגישה את האפקטיביות המיוחדת של החומר בהתחשבות מלאה במסורות טכניות. יחד עם זאת בעלת מהות אמנותית אסתטית ביצירת עבודות בעלות צדודיות בחומר, בבאות חדשות המשרות אווירה מיתית, רומנטית, סמל של טוהר רגוע, העבודות מעבירות סצנות להתבוננות דו-מימדית.

בחלק מהעבודות משבצת מאירה דמויות קלאסיות מעולם האמנות ודמויות אוריינטליות כולן מפגינות רוך קווי ועדנה רוחניים לעומת הדיוקנאות בני זמנינו הנוקשים בהבעתם, באינטרפטציה גרפית שונה מעודנת במקצת ובאספקטים שונים לאותה קומפוזיציה של הדיוקנאות.

לסיכום, מאירה מדגימה במבוכה שהזמן החולף גורם ומכלה ממשות לאשליה, ומרמזת - במעין נגיעה מנחמת רומנטית בדמויות הקלאסיות של העבר. העבודות נוגעות בשאלת שינויים הפיזיים והפנימיים המלווים את המציאות שאנו חיים אולם מתוך רקע מסורתי למי שמצוי במחשבת המזרח.

SUMMER, קיץ, 51x49x11 Cm מ"מ

חניכתה של מאירה אונא בדרך שהובילה אל מכלול העבודות שבתערוכה, היתה בעצם החנוכיה. היא בוגרת המחלקה לקדרות בבצלאל ויש לה רקע דתי, שתוכנו הוא מרכיב בחייה עד היום. ניתן לאמר שבחנוכיה צירפה את שני מרכיבי הרקע האלה ויצרה שורה של חנוכיות, יפות ורבות ולאורך שנים. החנוכיות שעשתה הן מטיפוס החנוכיה המורכבת משורה של שמונה נרות העומדים לרגלי גב ישר רקע או "קיר" ושניתנת לתליה.

מאירה פיתחה מתוך מסורת זו של עיצוב החנוכיה, שעיקרה בעבודות מתכת, את הדרך הקראמית המיוחדת לה. יש לחנוכיות כאן בתערוכה יצוג קטן משום שהתערוכה מתרכזת בכיוונים אחרים וחדשים. דרך החנוכיות עשתה מאירה אונא דברים שתשישם או הקשרם הוא דתי, וכך התחברה כמובן מיד לאמנות הדתית העממית ומיכמניה אמיתותיה החינניות והישירות, ומתוך החנוכיות עלה העניין והקשר לציור. שכן מאירה ציירה על קיר - הרקע הארכיטקטוני שאינו אלא משטח חימר לא מאיים "אפשר למחוק ולהתחיל מחדש". וכך התגלה הציור כמרכיב מרכזי בקרמיקה של מאירה אונא. זהו כמובן ציור מיוחד על חימר שאף הופך לכלי. כלי כחלק של דמות, מין פסל, בקיצור - תרפים. על ענין התרפים הסתומים האלה עוד אשוב: רחל אמנו כזכור, היא אם הענין הארכיטקטוני בקשר לנושא ואשה. מכל מקום נחזור אל העבודות והרעיונות שהתפתחו תוך כדי עבודה. כך היא המתחילה, כאמור, מ"גב" החנוכיה השטוח שצויר. את משטח החימר, "פן" הציור הזה היא משטיחה באמצעות מכשיר בכך היא הולכת, כדבריה, "נגד החומר" שכן היא מקבלת משטח חלק שיד אדם לא נגעה בו ישירות. מאירה מודעת לאיכות האנטי חומרית מכאנית של חומר בצורתו זו. אך היא גם מעוניינת בו, הוא מבטא אולי איזה נקיון ערב. ואם יש בו קור בלתי-אישי במקצת, בא הציור על גביו ומרכז אותו, חורט בו קלות, מדגדג, טובע או טובל אותו בגלזורה קורנת באור אור כחול למשל.

תפנית משמעותית עשתה מאירה אונא כשפנתה, בגדול, לווזה - לקדרה או ה"צנצנת" הקטנה או זו הגדולה שתופשת חלל כמו פסל, היא עשתה ראשים, גופות, - כלים שיצאו לחופשי. בכדי הראשים הלכה מאירה וניכסה לעצמה ראשי נשים בעיקר, מקרב ציורי הגברים, והגיבורים שבהם בוטיצלי, מודיליאני פיקאסו או מאטיס. היא מציירת אותם ומתרגמת אותם בדרכה לכלי, פסל וכדומה. בכך אף הוסיפה לכלי הפולחן, החנוכיה את החפץ החלוני, הכלי הנאה לשמו - תרומה לתרבות הדיו: למן הנשים בקדרות לשורת הכדים בדמות נשים חטובות הגזרה ועד ציורי החימר התלויים או הפעמונים. באופן מוזר ומחמיא מזכירות העבודות את פסליהם של כמה מן הציירים המצוטטים בודאי פיקאסו ומאטיס. כמו כן עולה שאלת המתח בין המשטח המצוייר - דו-מימדי - לכלי שיש לו נפח פיסולי. כשהראשים מוצבים על הרצפה או עומדים בקבצים על שולחן יש בכך בדל סוריאליזם. הקרמיקה של מאירה אונא היא כמובן אישית היא עושה ובכנות צעדים אישיים בבחירת הנושאים. מבהירה לעצמה עניינים. כך בבירור בסדרת הכלים בעלי הצדדים הישרים המתארים גופות נשים בתנועה אלגנטית - דימויים גזורים מירחוני נשים. נשים מתעמלות התעמלות אירובית בלבוש מתאים. יש כאן נגיעה בפופ ארט, אפשר לחשוב על תום ווסלמן. ויש יותר: ברמה אישית ואינטימית יותר, ולאור החינוך הדתי יש בנשים החטובות, "הכוסיות" - כפי שהכדים מכונים בצחוק - גם שיחורה המודע של הדחקה נשית ומינית מתחטאת ויציאה פרטית דרכן מעבדות כלשהי לחרות. זהו גבול הפמניזם של אונא ומיטבו. מאידך יש בכלים היפים, משיכה עתיקה ונשית כשל רחל לכלים יפים תורפת חן החפץ הנאה ה"גנוב". לעומת ה"בנות" החטובות היפות, הייתי מעמיד את סדרת הכלים בעקבות המניאטורות הפרסיות וההודיות שמאירה עשתה לאחרונה אלה מגלים צד אחר, ציור אחר, חושני מזרחי נשי מפתה יותר מזה האמריקאי האירובי, אשלייתי - מענין שהרעיון לביטוי הצד הזה של הנשיות עלה למאירה על פי עדותה, בחלום. כך נוצרות קדירות חדשניות השוברות אף את הדבקות במשטח האנטי חומרי שמתחברות עם מעגלו של חלל חולי ובמחול של רישום.

הגיע הזמן להציע לסיום גלגות משהו בענין התרפים, ובענין שטרופ מערכות כלשהו, וגניבה, עניין, כולל טירוף ה"תו" וה"טית". רחל גנבה את התרפים שקרה שקר לבן ללבן, שלא מצא הוכחה (שהיתה קיימת אך בלתי נראית) לגניבת התרפים - אלוהיו.

יעקב באמת לא ידע על רחל אבל גם הוא יום לפני, גנב את לבו של לבן הארמי הערמומי כתוב: "על בלי הגיד לו כי ברח הוא" (בראשית ל"א, ב').

התרפים הם חפצים שמישים "גנובים" וחינניים בעלי מטען רגשי כה רב עד שאישה מורכבת כרחל, אם יוסף רוצה לגנוב ומוכנה לשקר שקר לבן על מנת להחזיק באותם חפצים אהובים מן הבית מהאוסף של אבא. החיפוש אחר הסוד והמשיכה המורכבת שנושאים חפצים יפים אלה הינם הטריטוריה בה יוצרת מאירה "גנובה" על החומר ו"שרופה" על כלים כציור וכפיסול.

יצירתה הקרמית של מאירה אונא תורמת בדרכה לתורת התרפים, לכלים הבינתחומיים האלה היא מביאה את גישתה האישית, הפתוחה והמלומדת.

- 1947 נולדה בהרצליה.
- 1967-1971 בוגרת בצלאל, ירושלים.
- 1968-1969 למדה תולדות האמנות באוניברסיטה העברית בירושלים.
- 1971-1972 מלגת מחקר, בצלאל, ירושלים.
- 1972-1973 זכתה במילגת לימודים והשתלמה באקדמיה לאמנות בקופנהגן, דנמרק.
- 1973-1974 חיה בלונדון.
- 1975 פתחה סטודיו לקרמיקה בירושלים.
- 1977-1979 עבדה בניו-יורק.
- 1986 זכתה בפרס קרן-רוטשילד.

תערוכות קבוצתיות נבחרות

- 1983 "הקרדו", ירושלים.
- 1984 "המוזיאון לאמנות יהודית", פילדלפיה.
- 1985 גלריה "הוראס ריכטר", יפו.
- 1985 גלריה "דבל", ירושלים.
- 1986 תערוכה בינלאומית לקרמיקה, פאנצה, איטליה.
- 1987 תערוכת "בוגר בצלאל", מוזיאון ישראל.
- 1989 "יודאיקה כאן ועכשיו", מוזיאון ישראל.
- 1988-1989 "דומם ונושם", אמנות לעם.
- 1989 "מה נשתנה", מוזיאון ישראל.
- 1989 מנורות חנוכה, בית האמנים, ירושלים.
- 1990 "אמנים ישראלים", בפריז.
- 1990 עבודות בקרטון, בית האמנים, ירושלים.
- 1990 אמנות ישראלית, ברביקן, לונדון.
- 1991 "מסורת היום" - פלגור מוזיאון, פלורידה.
- 1994-5 קרמיקה ישראלית נודדת בארה"ב.

תערוכות יחיד

- 1981 גלריה "ארטא", ירושלים.
- 1982 גלריה "ארטא", ירושלים.
- 1982 Collector's Corner St. Louis.
- 1983 גלריה "אלף", תל-אביב.
- 1984 גלריה "הוראס ריכטר", יפו.
- 1988 "רוח כדים", ירושלים.
- 1994 אקדמיה לאמנות בצלאל, ירושלים.

ראש כחול, BLUE HEAD, מ"מ 56x43x11 Cm

"THANKSGIVING", מ"מ 59x44x14, הודייה

הבנות, הרטה ופול אמירסון
THE GIRLS, Herta and Paul Amirson

A VASE, 51x49x11 Cm ,TD

THE BACK OF THE TIGER, מ"ס 52x43x16 Cm, גב הנמר

- 1947 Born in Herzliya, Israel.
- 1967-71 Studied Ceramics at Bezalel Academy of Art, Jerusalem.
- 1968-69 Studied History of Art at Hebrew University, Jerusalem .
- 1971-72 Awarded a Bezalel research fellowship for advanced studies in ceramics.
- 1972-73 Awarded a grant from Israel's Ministry of Foreign Affairs for advanced studies in sculpture and ceramics at the Kunsthåndværksskole, Copenhagen.
- 1973-74 Lived in London.
- 1975 Returned to Israel and established ceramics studio in Jerusalem.
- 1976 Invited to join Association of Israel Ceramicists.
- 1977-79 Lived and worked in New York City.
- 1979 Returned to Jerusalem studio and Produced first designs in Judaica, ceramic Hanukkah lamps (hanukkiot).
- 1986 Won "Alix de Rothschild" prize for crafts.

Selected Group Exhibitions

- 1983 The Cardo, Jerusalem.
- 1984 The National Museum of American Jewish History, Philadelphia.
- 1985 Horace Richter Gallery, Jaffa.
- 1985 Debel Gallery, Jerusalem.
- 1986 International Ceramics Show, Faenza, Italy.
- 1987 "Bezalel Graduate", Israel Museum, Jerusalem.
- 1988-1989 "Domem Venoshem", Omanut La-Am.
- 1989 "Judaica Here And Now", Israel Museum, Jerusalem.
- 1989 "Ma Nishtana", Israel Museum, Jerusalem.
- 1990 "Artisatns D'Israel", Paris.
- 1990 "Works in Cardboard", The Artists House, Jerusalem.
- 1990 "Israel the State of the Art", Barbikan, London.
- 1991 "Tradition Today" - Flagler Museum, Florida, U.S.
- 1994-5 Israel Ceramics in U.S.A.

Solo Exhibitions

- 1981-1982 Arta Gallery, Jerusalem.
- 1981 Collectors' Corner, St. Louis.
- 1983 Gallery Alef, Tel Aviv.
- 1984 Horace Richter Gallery, Jaffa (Tel Aviv).
- 1988 Cadim Gallery, Jerusalem.
- 1994 Bezalel Art Academy, Jerusalem.

of some of the artists she is quoting, most clearly Picasso and Matisse. Moreover, there is a questioning and tension between the painted two-dimensional surface and the pot with its sculptural volume. When the heads are placed on the floor or arranged in groups on a table, there is a touch of surrealism to them. Meira Una's ceramics are clearly personal. She openly makes a personal choice of themes, clarifying things in her own mind. This is apparent in the series of straight-sided pots that depict female bodies in elegant motion - figures cut out of women's magazines, doing aerobics in appropriate garb. The artist touches on pop art here, and we might be reminded of Tom Wesselmann. But there is more. On a more personal and intimate level, and considering Meira's religious upbringing, these shapely ladies, 'Cunts' as they are jokingly called, also suggest the release of irreverent feminine and sexual repressions, and her own private transition through them from some sort of slavery to freedom. This is the artist on the verge, and the best, of feminism. On the other hand, these comely pieces imply an ancient feminine attraction, like that of Rachel, for beautiful things, a weakness for the pretty 'stolen' object. In apposition to these lovely shapely 'ladies', I would place the recent series inspired by Persian and Indian miniatures. They reveal a different side, a different picture, more sensual, oriental, womanly and seductive than the aerobic American. It is illusory, and interestingly enough, Meira relates that the idea of expressing this side of femininity came to her in a dream. Thus the artist creates new pots that deny even her preference for the anti-material surface and merge with the circle of sandy space and the circle dance of the drawing. It is time, then, in conclusion, to offer certain remarks concerning the idols, breaking the rules, and thievery. Rachel stole the idols and lied to Laban who could find no proof (although it existed but could not be seen) of the theft of his images - his gods. Jacob may not have really known Rachel, stole the idols but the day before he himself "stole away unawares to Laban the Syrian, in that he told him not that he fled" (Genesis 31:20).

The images are attractive practical objects, so highly charged emotionally that such a complex woman as Rachel, the mother of Joseph, decides to steal them and is willing to tell a fib in order to hold on to these beloved articles from the collection in her father's home. The search for the enigmatic secret and attraction in these beautiful objects is the territory in which Meira Una creates. Her heart is 'stolen' by the clay and is 'fired' by the pots, as painting and as sculpture. Meira Una's ceramics are her contribution to the study of idols. She brings her own personal, open and authoritative approach to these interdisciplinary images.

Dr. Michael Segen-Cohen

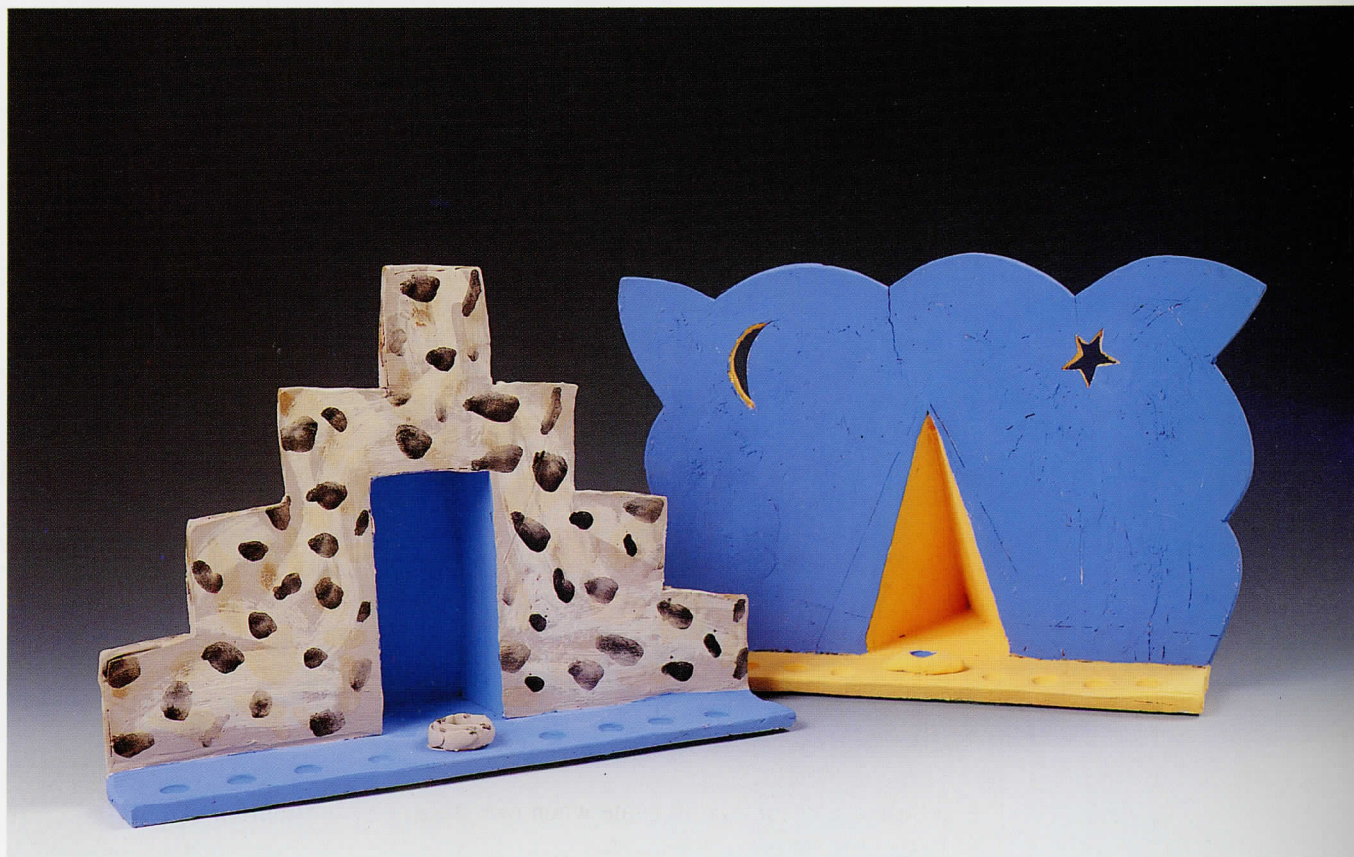
The guiding light that led Meira Una to the collection of works in the exhibition was actually the Hanukkah lamp (menorah). A graduate of the pottery department of the Bezalel School of Art, she comes from a religious background that has remained a central influence in her life. We might say that in the Hanukkah lamp she combined these two biographical elements, creating many beautiful lamps over the years. They are of the type in which the eight candles are arrayed before a flat background or 'wall', and can be hung.

Meira developed her own unique ceramic form from this traditional design, more commonly worked in metals. However, only a few of her Hanukkah lamps are represented in this exhibition, which concentrates on different and newer directions. Through the Hanukkah lamp, Meira produced objects whose use or context is religious, and thus, as a matter of course, allied herself with popular religious art, with its treasures and direct and delightful authenticity. It was also through these lamps that she developed an interest in, and affinity for, painting. Meira was actually painting on a "wall" - an architectonic background that is merely an unthreatening clay surface, because "you can wipe it out and start over." Thus painting became a central component of her ceramics. It is, of course, a special type of painting on clay that then becomes a pot, a pot as part of a figure, a type of sculpture, in short - an idol. I will come back later to the question of these enigmatic idols. The Biblical matriarch Rachel, it may be recalled, is the mother of this issue and the archetype of woman in general.

For the meanwhile, let us return to the works and the ideas that developed in the course of their creation. As we have said, the artist begins with the flat painted 'back' of the Hanukkah lamp. She flattens the clay surface, the 'ground' of her painting, with a special tool, thus working, as she explains, 'against the material', winding up with a smooth surface untouched by human hand. Meira is aware of the mechanical anti-material quality of the clay in this form, but this is what she wants. Perhaps it expresses some sort of pleasing pristineness. If it also evokes a degree of impersonal coldness, the painting is there to soften it, to scratch it lightly, to tickle it, to brush or dip it in that glaze that glows, maybe in a blue light.

A significant turning point came when Meira turned her attention extensively to the vase, the pot, or the jar, whether large or small, which takes up space as a sculpture does. She produced heads and bodies - pots set free. For her heads, she borrowed mainly the women from paintings by men, heroes such as Botticelli, Modigliani, Picasso, or Matisse. She paints them and translates them in her unique way into a pot, a monumental sculpture and vase. Thus, to the ritual object, the Hanukkah lamp, she added the worldly ornament, the objet d'art - her contribution to interior decoration, from the women in bowls to the series of vases in the shape of well-proportioned ladies, to the hanging clay paintings and bells. In a strange and flattering manner, these works are reminiscent of the sculptures

חנוכיית, חננוקיית, 25x33 סמ, HANUKIOT,

MEIRA UNA fills her works with an emotional content that becomes a dynamic artistic experience. They maintain a dialogue among the themes of the work, within a space in which the art of ceramic sculpture is combined with the technique of the two-dimensional medium - painting. Accordingly, this exhibition presents series of works from the past two or three years in which the subject is enlarged and spread out across the flat ceramic ground so as to emphasize its two-dimensionality, intensifying the sense of painting and highlighting its expressive power. While this begins as an 'anti-structural' approach to the container, it eventually gives rise, paradoxically, to the three-dimensional form, the **pot**.

Meira, raised in traditional Judaism, has drawn on Biblical images translated from the written word to the world of illustration, among them scenes concealing a more complex reality. Jewish symbols are hinted at in a visual language that combines the solemn and the amusing. A blend of tradition and worldliness is apparent in her Hanukkah lamps. Today, the artist employs a more highly abstract style, obliterating the details and accentuating the shape, material and coloration, thereby presenting the Hanukkah lamp as an object fusing Jewish tradition with contemporary thought, whose spiritual landscapes are embodied in the form of the lamp.

Meira employs arbitrary figures for her pots, in which the element of form is of primary importance while their use has become secondary. They are figures of exaggerated proportions with immense graphic energy, "three-dimensional" paintings that invite us to enjoy their mischievous movement. At the same time, these paintings-pots contain a series of grimacing portraits drawn in crude contours with no recognizable features or depth. The figure becomes a caricature, and the sculpture a two-dimensional medium. The pieces convey a sense of materiality that derives from the way they are roughly worked by lines carved into the surface. The tension between the element striving to express an individual emotional content and the painting drawn on the surface produces grotesque figures of both a caricature-like and personal nature, created in a free spontaneous line. In contrast, Meira offers another personal statement with a new look that stresses the particular qualities of the clay, fully acknowledging technical traditions while simultaneously displaying its artistic esthetic essence. Here she creates works with profiles in clay, new images that convey a mythical, romantic aura, the symbol of purity and serenity. These works present scenes to be viewed two-dimensionally, some of which include classical figures from the world of art or oriental figures. All display a linear softness and spiritual delicacy as opposed to the stern contemporary portraits. Somewhat more refined, graphic interpretation of the same composition as the portraits.

To conclude, Meira demonstrates disconcertingly that passing time turns reality into illusion, hinting with a comforting romantic touch at the classic figures of the past. Her works relate to the question of the physical and internal changes that are part of the reality in which we live. Whether an orientation is tradition or that of eastern philosophy.

Ina Aruetty, Curator

JANUARY - FEBRUARY 1996

Initiative:

Art & Cultere Authority,
Ramat-gan

Administration:

Eli Lavie

Design Catalogue & Curator:

Ina Aruetty

Article:

Dr. Michael Segen-Cohen

English:

Sara Kitai

Photography:

Avraham Hai, Sztulman Kessel

Production:

Focus

MEIRA UNA

MA BAROSH SHELI

Beit Aharon Kahana

BEIT AHARON KAHANA

147, Rokach St. Ramat Gan Tel 03-7523348